

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

На правах рукопису

МАСЛЯЄВА ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА

УДК 332.1:631.14:637.12

**ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

ДИСЕРТАЦІЯ
на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Науковий керівник:
Гончаренко Оксана Володимирівна,
доктор економічних наук, доцент

Дніпропетровськ - 2016

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	12
1.1. Конкуренентоспроможність підприємства: сутність та дефініції	12
1.2. Управління конкурентоспроможністю підприємств як економічний процес.....	37
1.3. Особливості формування конкурентоспроможності підприємства на ринку молочної продукції	53
Висновки до розділу 1	64
РОЗДІЛ 2	
ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РИНКУ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ	66
2.1. Стан регіонального ринку молока та молокопродуктів.....	66
2.2. Сучасне конкурентне становище виробників молочної продукції на регіональному ринку	82
2.3. Конкуренентна позиція ТОВ «Синельниківський молочний завод»	98
Висновки до розділу 2	110
РОЗДІЛ 3	
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	112
3.1. Удосконалення методики оцінки конкурентоспроможності молокопереробного підприємства	112
3.2. Розробка концепції підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств	131
3.3. Розвиток інтеграційних процесів у виробництві молочних продуктів.....	156
Висновки до розділу 3	176
ВИСНОВКИ.....	180
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	184
ДОДАТКИ	214

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Виробництво високоякісної молочної продукції та ефективність функціонування молокопереробних підприємств є особливо актуальними в умовах поширення інтеграційних процесів. Останніми роками вітчизняні молокопереробні підприємства функціонують в умовах нестабільного конкурентного середовища, що потребує впровадження науковообґрунтованих підходів управління конкурентоспроможністю з метою забезпечення стабільного конкурентного становища господарюючого суб'єкта в стратегічній перспективі. Враховуючи сучасні ринкові відносини, які характеризуються зростаючою конкуренцією, обмеженим фінансовим забезпеченням товаровиробників, невизначеністю та мінливістю політичних, економічних і соціальних факторів, головним завданням для молокопереробних підприємств стає прийняття ефективних управлінських рішень.

Сутність управління конкурентоспроможністю передбачає постійну оцінку та контроль змін, що відбуваються в діяльності підприємства, а також підтримку його здатності до виживання й розвитку в умовах нестійкого зовнішнього середовища. Конкурентоспроможне молокопереробне підприємство повинне не тільки перевершити конкурентів з позицій ефективнішого використання внутрішнього потенціалу, але й володіти гнучкою, адаптивною реакцією на зовнішні можливості й загрози. У цьому аспекті особливої актуальності набуває дослідження науково-методичних та практичних підходів щодо формування й розвитку конкурентоспроможності підприємств молокопереробної галузі.

Питання методології вибору та практики реалізації напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємств досліджені у роботах вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів: Г. Азоєва, В. Андрійчука, Л. Березіної, І. Вініченка, О. Гончаренко, П. Макаренка, М. Маліка, А. Маршала, Л. Мельника, Л. Михайлової, В. Олійника, М. Портера,

Дж. Робінсон, Р. Фатхутдінова, Ф. Хайека, І. Червена, А. Челенкова, О. Шпичака, О. Шубравської, Й. Шумпетера, А. Юданова та ін. Дослідженню теорії та розробці заходів щодо забезпечення конкурентоспроможності саме молокопереробних підприємств присвячені праці О. Бабич, Т. Божидарнік, А. Бричко, І. Воронецької, А. Гарасима, Н. Голомши, Н. Грабко, Л. Джемелінської, Л. Євчук, М. Заходим, М. Ільчука, Д. Семенди, Я. Тивончука, Є. Улько та ін. Проте недостатньо дослідженими залишаються питання системного підходу до розуміння конкурентоспроможності як комплексної економічної категорії, взаємозв'язку конкурентоспроможності з конкурентними перевагами молокопереробних підприємств, розробки інструментарію управлінського процесу та ефективних способів його забезпечення, організаційно-економічних заходів реалізації конкурентного потенціалу суб'єктів ринку молокопродукції. Це зумовило необхідність проведення окремого наукового дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота відображає результати наукових досліджень, проведених автором відповідно до плану науково-дослідних робіт Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету за темою: «Стратегічний розвиток підприємництва в аграрній сфері економіки» (№0111U009859), в межах якої автором розроблено теоретичні та науково-прикладні засади управління конкурентоспроможністю молокопереробних підприємств як фактору підвищення їх конкурентного потенціалу.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо формування й підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств. Поставлена мета зумовила вибір і необхідність розв'язання таких найважливіших завдань:

- уточнити понятійний апарат проблеми дослідження, зокрема трактування сутності конкурентоспроможності, її взаємозв'язок з категоріями конкуренції та конкурентної переваги;

- розробити класифікацію конкурентних переваг з урахуванням механізму трансформації різних груп факторів;
- оцінити конкурентне становище стратегічних груп виробників на регіональному ринку молочних продуктів та ідентифікувати їх цільові споживчі сегменти;
- розробити методичний підхід до оцінки конкурентоспроможності молокопереробних підприємств з урахуванням їх потенційних і реальних конкурентних переваг та специфіки локального галузевого ринкового простору;
- здійснити класифікацію конкурентних позицій і запропонувати модель конкурентного розвитку для підприємств, які функціонують в умовах складноструктурованих галузевих ринкових просторів;
- удосконалити методичний підхід до комплексної оцінки конкурентоспроможності молокопереробних підприємств з урахуванням умов розвитку ринків зі складноструктурованою внутрішньогалузевою структурою;
- розробити концептуальну модель підвищення конкурентоспроможності молокопереробного підприємства на внутрішньогалузевих сегментах ринку молока та молочної продукції;
- запропонувати методичні рекомендації з розробки конкурентних стратегій і визначення цільових конкурентних переваг молокопереробних підприємств;
- надати пропозиції до розвитку інтеграційних процесів у виробництві молочних продуктів на засадах удосконалення паритетності економічних відносин міжгалузевого обміну.

Об'єктом дослідження є процес формування та підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів підвищення конкурентоспроможності

молокопереробних підприємств в умовах розвитку ринків із складноструктурованою внутрішньогалузевою структурою.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження є системний підхід та діалектичний метод пізнання, які застосовувалися для вивчення фундаментальних положень економічної науки стосовно особливостей розвитку, формування й підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств. З метою аналізу кількісних та якісних показників конкурентоспроможності молокопереробних підприємств використаний *статистико-економічний метод*, а саме його прийоми – *групування* (для ідентифікації основних проблем ресурсного забезпечення досліджуваних господарств), *графічний* (для наочного відображення отриманих результатів), *порівняння* (для конкретизації та уточнення понятійного апарату дослідження), *кореляційно-регресійний аналіз* (для вивчення множинних зв'язків залежності обсягів споживання та вартості молочної продукції від рівня грошових доходів населення). За допомогою *монографічного методу* досліджені особливості формування конкурентного статусу молокопереробних підприємств. *Розрахунково-конструктивний метод*, зокрема його прийоми *екстраполяції*, *інтегральних індексів*, *аналітичних розрахунків*, *оцінки різних варіантів вирішення питань* та *евристичний*, використаний для комплексної оцінки конкурентоспроможності молокопереробних підприємств з урахуванням умов розвитку ринків із складноструктурованою внутрішньогалузевою структурою. За результатами використання *абстрактно-логічного методу* (прийомів *індукції та дедукції*, *аналізу та синтезу*, *співставлення*, *програмування та прогнозування*) розроблена програма дій по реалізації стратегічного плану переходу ТОВ «Синельниківський молокозавод» з групи «універсальних аутсайдерів» до групи «спеціалізованих послідовників». При обґрунтуванні багатоваріантності створення агропромислової фінансової групи використаний *економіко-математичний метод* (прийоми *математичного програмування та сценарного підходу*).

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативні акти України, дані Державної служби статистики України, Міністерства аграрної політики та продовольства України, Департаменту агропромислового комплексу, розвитку сільських територій та ринкового середовища Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Головного управління статистики в Дніпропетровській області, звітність молокопереробних підприємств Дніпропетровської області, результати соціологічних опитувань, наукові статті, монографічні дослідження, доповіді на науково-практичних конференціях, а також ресурси інформаційної мережі *Internet*, результати власних досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретичних, методичних та практичних засад формування й підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств в умовах нестабільного конкурентного середовища й поширення інтеграційних процесів, зокрема:

вперше:

- запропоновано методичний підхід до оцінки конкурентоспроможності підприємств молокопереробної галузі, який дозволяє визначити потенційний та реальний рівень конкурентних переваг підприємства і виробленої ним продукції на основі визначення індексів привабливості зовнішнього середовища та рівня конкурентного потенціалу з урахуванням специфіки локального галузевого ринкового простору;

удосконалено:

- трактування поняття «конкурентоспроможність підприємства», під яким, на відміну від поширених, запропоновано розглядати багатофакторну характеристику, яка відображає здатність суб'єкта, як самостійної, цілісної соціально-економічної системи конкурувати в межах певного ринкового простору за рахунок забезпечення конкурентних переваг внутрішніх складових господарської діяльності

та виробленої продукції відповідно до вимог даного ринку та споживчих потреб;

- класифікацію типів конкурентних переваг, яка, на відміну від існуючих, враховує механізм трансформації різних груп факторів, визначає зміст і форму переваги, пов'язує конкурентні переваги як зі сферами, так і з видами їх прояву та ідентифікує конкурентні переваги як основу формування конкурентоспроможності підприємства;
- методичні рекомендації з розробки конкурентних стратегій і визначення цільових конкурентних переваг для молокопереробних підприємств з використанням комплексного підходу, які, на відміну від існуючих, передбачають визначення конкурентної позиції підприємства та його продукції, здійснення порівняльної оцінки ймовірності та ризикованості можливих альтернатив конкурентного розвитку, формування в межах обраної стратегічної концепції комплексу заходів, спрямованих на реалізацію оптимального набору конкурентних переваг;
- методичний підхід до моделювання стратегічного управління конкурентоспроможністю підприємства, який, на відміну від існуючих, відображає взаємодію керуючої і керованої підсистем господарюючого суб'єкта, його зв'язок із зовнішнім середовищем, оцінку та аналіз рівня конкурентоспроможності, визначення напрямів її розвитку, вибір конкурентної стратегії та розробку заходів реалізації конкурентних переваг певного типу і рівня;

дістали подальшого розвитку:

- концептуальний підхід до побудови моделі формування та розвитку конкурентних переваг молокопереробного підприємства, яка, на відміну від існуючих, враховує характер трансформаційного впливу факторів різних рівнів (зовнішнього середовища, внутрішнього середовища, споживчої характеристики продукції, конкурентних переваг підприємства), що дасть змогу розробити стратегію

- виробництва конкурентоспроможної продукції із заданими споживчими характеристиками;
- класифікація конкурентних типів молокопереробних підприємств, яка ґрунтується на використанні розширеного набору його конкурентних характеристик (частка внутрішньогалузевого сегмента ринку молока і молочної продукції та темпи її приросту, конкурентне охоплення внутрішньогалузевих сегментів, тип створюваних конкурентних переваг, конкурентна позиція підприємства, реакція на зміну зовнішнього середовища) і характеризує еволюційний цикл конкурентного розвитку господарюючого суб'єкта;
  - пропозиції щодо розвитку інтеграційних процесів при виробництві та переробці молочної продукції у напрямі створення агропромислової фінансової групи, до складу якої входитимуть підприємства різних форм власності в єдиному технологічному процесі (від виробництва сировинного молока до реалізації молокопродукції кінцевому споживачу), а також страхова компанія і банк-оператор як самостійні учасники об'єднання.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані та обґрунтовані положення й рекомендації є підґрунтям для розв'язання теоретичних та практичних проблем підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств.

Запропонована модель стратегічного управління конкурентними перевагами молокопереробних підприємств прийнята до впровадження Департаментом агропромислового комплексу, розвитку сільських територій та ринкового середовища Дніпропетровської обласної державної адміністрації (довідка № 01-17 від 27 листопада 2015 р.).

Авторські пропозиції щодо формування агропромислової фінансової групи в сфері виробництва та переробки молока прийняті до впровадження Синельниківською районною державною адміністрацією Дніпропетровської області (довідка № 30-578/0/114-16 від 29 березня 2016 р.).

Пропозиції та рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності молокопереробного підприємства в межах стратегічної групи конкурентів та можливих альтернатив його розвитку на кожному з внутрішньогалузевих сегментів регіонального ринку молока й молочної продукції використано ТОВ «Синельниківський молокозавод» (довідка № 87 від 7 жовтня 2015 р.).

Теоретико-методологічні та методичні розробки, що обґрунтовані в дисертаційній роботі, використовуються в навчальному процесі Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету при викладанні дисциплін «Економіка підприємства», «Економічна діагностика», «Антикризове управління», «Управління проектами», «Менеджмент» (довідка № 371-07 від 17 грудня 2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням. Наукові положення, висновки та рекомендації є підсумком особистих наукових досліджень. Опубліковані наукові праці є самостійними розробками і відображають основний зміст дисертації. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використані лише ті положення, що є результатом особистих досліджень.

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати дисертації апробовані у доповідях та обговорені на таких науково-практичних конференціях:

- міжнародних: «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектора економіки: проблеми, пріоритети, перспективи» (Дніпропетровськ, 2011), «Проблеми і механізми відтворення ресурсного потенціалу України в контексті євроінтеграції» (Рівне, 2012), «Сталий розвиток територій: проблеми та шляхи вирішення» (Дніпропетровськ, 2012), «Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи» (Дніпропетровськ, 2012); «Дні науки» (Чехія, 2013 р.); «Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи» (Дніпропетровськ, 2014р.), «Наукові засади ресурсозбереження в системі антикризового управління і відтворення економіки» (Хмельницький 2015), «Науковий простір Європи» (Польща, 2015), «Аграрна наука XXI століття:

реалії та перспективи» (Дніпропетровськ, 2015); «Фундаментальні та прикладні науки-2015» (Англія, 2015), «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (Запоріжжя, 2015), «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи» (Дніпропетровськ, 2015);

- всеукраїнській: «Економічні проблеми модернізації та інвестиційно-інноваційного розвитку аграрних підприємств» (Дніпропетровськ, 2013, 2014, 2015).

Публікації. За матеріалами дисертації опубліковано 27 наукових праць загальним обсягом 6,55 друк. арк., у т.ч. 9 – у наукових фахових виданнях (3,89 друк. арк.), 2 – у іноземних виданнях (0,74 друк. арк.), одноосібних публікацій – 27.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (295 найменувань), додатків. Основний зміст дисертації викладено на 178 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 46 таблиць, 34 рисунки, 18 додатків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова О. В. Формування інтеграційних зв'язків у молокопродуктовому підкомплексі [Текст] / О.В. Аксьонова // Таврійський науковий вісник: Айлант. – Херсон. – 2009. – Вип. 62. – С. 224–230.
2. Андрійчук В. Г., Андрійчук Р. В. Метод аналізу оболонки даних (DEA) у вимірі та оцінці ефективності діяльності підприємств [Текст] / В.Г. Андрійчук., Р.В. Андрійчук // Економіка АПК. – 2011. – № 7. – С. 81–88.
3. Ахмедова Л. Маркетинговая составляющая формирования учетной политики в молочной промышленности [Текст] / Л. Ахмедова // АПК: Экономика и управление, 2003. – № 1. – С. 74–77.
4. Ащанулов В.В. Особливості формування маркетингової стратегії підприємства в умовах конкурентного ринку [Текст] / В. В. Ащанулов // Держава та регіони, 2013. – № 1. – С. 88–91.
5. Бабич О. М. Економічні проблеми підвищення якості молочної продукції [Текст] / О.М. Бабич // Економіка АПК. – 2004. – № 1. – С. 101–106.
6. Багорка М.О. Маркетингові конкурентні стратегії як основа розвитку підприємницької діяльності [Текст] / М. О. Багорка, І. А. Білоткач // Агросвіт, 2008. – № 3. – С. 32–38.
7. Балабанова Л.В. SWOT-аналіз – основа формування маркетингових стратегій [Текст] : Навч. посіб. / За ред. Л.В. Балабанової. – 2-ге вид., випр. і доп.. – Київ : Знання, 2005. – 301 с.
8. Балашова Н. Н. Управленческий учет качества по сегментам деятельности молокоперерабатывающих предприятий [Текст] / Н.Н. Балашова, Е.В. Макарова // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2009. – № 1. – С. 49–52.
9. Береговий В., Шуляк В. Формування конкурентоспроможної продукції сільського господарства [Текст] / В. Береговий, В. Шуляк // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2006. – № 12. – С. 11–14.

10. Березіна Л. М. Інноваційні аспекти у формуванні конкурентної стійкості підприємств АПК [Текст] / Л. М. Березіна, О.В. Березін // Часопис економічних реформ: наук.-виробн. журнал – Луганськ: «Ноулідж», 2014. – № 3(15). – С. 66-71.
11. Білик Ю.Д. Фінансово–кредитне забезпечення молокопереробних підприємств – Полтавської області [Текст] / Ю.Д. Білик., Г.Є. Меньяйлова // Облік і фінанси АПК. – 2008. – № 3. – С. 61–66.
12. Біорусов О.С. Конкуренція у галузях економіки [Текст] / О.С. Біорусов // Таврійський науковий вісник. – Херсон, 2008. – Вип. 57. – С. 274–279.
13. Божидарнік Т. В. Методологія дослідження молокопродуктового підкомплексу як передумова формування системи його регулювання [Текст] / Т.В. Божидарнік // Вісник аграрної науки, 2011. – № 11. – С. 74– 76.
14. Божидарнік Т.В. Молокопродуктовий підкомплекс як важливий фактор забезпечення продовольчої безпеки країни [Текст] / Т.В. Божидарнік // Агросвіт. – 2010. – № 18. – С. 32–37.
15. Бойківська Г.М. Стратегічні напрями реалізації виробничих можливостей переробних підприємств АПК в умовах конкурентного середовища [Текст] / Г.М. Бойківська // Агросвіт. – 2011. – № 4. – С. 34– 38.
16. Бойко Б.В. Основні напрями впровадження маркетингового підходу в підприємствах молокопродуктового підкомплексу Житомирської області [Текст] / Б.В. Бойко // Економіка АПК, 2006. – № 9. – С. 105–108.
17. Бойко Л.М. Регулювання як функція державного управління: теоретичні аспекти [Текст] / Л.М. Бойко // Вісник аграрної науки, 2009. – № 9. – С. 75–77.
18. Бойцов А. С. К вопросу о теории кластеров и кластерном подходе [Текст] / А.С.Бойцов // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий, 2009. – № 10. – С. 25–31.
19. Болоболов А. Конкурентоспособность аграрного производства [Текст] / А. Болоболов // Международный сельскохозяйственный журнал. – 2003. – № 3. – С. 21–25.

20. Бричко А. М. Конкуренентоспроможність як фактор адаптації сільськогосподарських підприємств до умов глобалізації [Текст] / А. М. Бричко // Детермінанти соціально-економічного розвитку підприємства: колективна монографія за ред. проф. Мішеніна Є.В. Вип.2. – ТОВ „Діса Плюс”, Харків, 2013. - С. 227-246
21. Васильєва Н. К. Економіко – математичне моделювання в сільському господарстві [Текст] : навч. посіб. / Н. К. Васильєва ; Дніпропетр. держ. аграр. – екон. Ун-т. – Дніпропетровськ : Біла К.О., 2015. – 155 с.
22. Васильченко О. М. Підвищення ефективності господарювання як основа конкурентоспроможності [Текст] / О. М. Васильченко // Економіка АПК. – 2007. – № 9. – С. 47–48.
23. Вачевський М. Суть і принципи маркетингу в діяльності підприємства [Текст] / М. Вачевський // Економіка України, 2003. – № 12. – С. 34–40.
24. Викиданець І. В. Проблемні аспекти розробки фінансової стратегії підприємства [Текст] / І.В. Викиданець // Держава та регіони, 2010. – № 4. – С. 32–37.
25. Винничек Л. Проблемы и стратегические направления развития переработки молока [Текст] / Л. Винничек., Е. Фудина., Л. Бученкова // Международный сельскохозяйственный журнал. – 2010. – № 5. – С. 32– 34.
26. Вініченко І. І. Конкуренентоспроможність аграрних підприємств: стан і перспективи [Текст] / І. І. Вініченко, Д. В. Маховський // Агросвіт, 2013. – № 21. – С. 10–13.
27. Войтович Н. В. Планування організації закупівель сировини молокопереробними підприємствами Львівської області [Текст] / Н. В. Войтович // Економіка АПК. – 2006. – № 11. – С. 103–106.
28. Войчак А. Дослідження сучасних концепцій маркетингу та маркетингового менеджменту [Текст] / А. Войчак // Маркетинг в Україні, 2009. – № 4. – С. 52–55.
29. Волков М. И. Политическая экономия: Словарь /Под ред. М. И.

Волкова и др. – М.: Политиздат, 1979. – 524 с.

30. Воробьева И. Л. Функционирование молочнопродуктового подкомплекса Курской области в современных условиях [Текст] / И.Л. Воробьева // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2008. – № 8. – С. 23–26.

31. Вороньцька І. С. Передумови створення інтегрованої структури в молокопродуктовому підкомплексі [Текст] / І.С. Вороньцька // Агроінком. – 2006. – № 9–10. – С. 42–46.

32. Гайдес М. А. Общая теория систем. (Системы и системный анализ) [Текст] / М. А. Гайдес. – М.: "ГЛОБУС–ПРЕСС", 2005. – 201 с.

33. Галак І. М. Залучення інвестиційних ресурсів на молокопереробні підприємства [Текст] / І. М. Галак // Економіка АПК. – 2005. – № 3. – С. 82–85.

34. Галушко В. П. Конкурентоспроможність агропродовольчої продукції в умовах глобалізації світової економіки [Текст] / В. П. Галушко, А. В. Завірюха // Вісник Сумського національного аграрного університету. – Суми, 2009. – Вип.4(35). – С. 92–94.

35. Гальчинський А. С. Основи економічної теорії [Текст] : Підручник / А.С. Гальчинський; П.С. Ещенко, Ю.І. Палкін. – Київ : Вища шк., 1995. – 471 с.

36. Гарасим А. Агропромислова інтеграція в молочно продуктовому підкомплексі [Текст] / А. Гарасим // Регіональна економіка. – 2002. – № 5. – С. 25–28.

37. Глібов Р. В. Резерви підвищення конкурентоздатності товаровиробників молока [Текст] / Р. В. Глібов // Економіка АПК. – 2004. – № 2. – С. 122–130.

38. Глібов Р. В. Формування збалансованого цінового механізму в молокопродуктовому підкомплексі [Текст] / Р. В. Глібов // Економіка АПК. – 2006. – № 7. – С. 105–108.

39. Гнатенко Є. П. Фактори забезпечення стабільності та ефективності розвитку молокопереробних підприємств [Текст] / Є. П. Гнатенко // Агросвіт. – 2010. – № 1. – С. 33–36.

40. Гнатенко О. А. Оцінка конкурентоспроможності молококонсервної продукції [Текст] / О. А. Гнатенко // Агроінком, 2007. – № 1–2. – С. 12–14.
41. Головкова Л. С. Управління конкурентоспроможністю потенційних можливостей підприємств в умовах кризи [Текст] / Л. С. Головкова, Г.В. Омельчак // Держава та регіони. – 2009. – № 4. – С. 47–52.
42. Голомша Н. Є. Маркетингове дослідження ринку молока та молокопродукції [Текст] / Н. Є. Голомша // Економіка АПК, 2004. – № 6. – С. 106–111.
43. Гончаров В. М., Дем'янова Є. В. Розвиток та оцінка адаптивних можливостей переробних підприємств АПК [Текст] / В. М. Гончаров, Є. В. Дем'янова // Економіка АПК. – 2010. – № 1. – С. 93–97.
44. Гончарук Я. А. Маркетинг: Навч. посіб. у тестах [Текст] / Я. А. Гончарук; А. Ф. Павленко, С. В. Скибінський. – Київ : КНЕУ, 2002. – 314 с.
45. Гончаренко О. В. Інституціональне регулювання розвитку інновацій в агропромисловому виробництві: теорія, методологія, практика : [монографія] / О. В. Гончаренко. – Київ : ТОВ «ДКС Центр», 2014. – 440 с.
46. Гончаренко О. В. Інноваційний розвиток аграрних підприємств як основа забезпечення їх конкурентоспроможності / О. В. Гончаренко // Проблеми і механізми відтворення ресурсного потенціалу України в контексті Євроінтеграції : Тези доповідей V міжнар. наук. практ.конф. (18-19 жовтня 2012 р.). – Рівне, Національний університет водного господарства та природокористування. – 2012. – С. 224-227.
47. Гончаренко О. В. Інноваційний розвиток аграрних підприємств у контексті формування інформаційної економіки / О. В. Гончаренко // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 10 (136). – С. 103–109.
48. Гончаренко О. В. Інноваційна діяльність аграрних підприємств: інституційні передумови та стратегічні імперативи / О. В. Гончаренко // Наук. вісник ЛНУВМБТ ім. С. З. Гжицького. Серія «Економічні науки». – 2012. – № 1 (51), т. 14 (ч. 1). – С. 151–154.
49. Гончаренко О. В. Інституціональне забезпечення інноваційного

розвитку агропромислового виробництва / О. В. Гончаренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 24. – С. 62–65.

50. Горанець І.С. Сучасний стан наукових концепцій конкурентоспроможності [Текст] / І. С. Горанець // Вісник Сумського національного аграрного університету: універ. книга. – Суми. – 2009. –Вип.4 (35). – 111 с.

51. Грабко Н. О. Оцінка економічної ефективності виробництва молока сільськогосподарськими підприємствами [Текст] / Н. О. Грабко // Аграрний вісник Причорномор'я: ОдДАУ. – Одеса. – 2006. –Вип.36. – С. 100–103.

52. Грабко Н. О. Стратегія економічного розвитку молокопродуктового підкомплексу Одеської області [Текст] / Н. О. Грабко // Аграрний вісник Причорномор'я. – Одеса, 2007. – Вип.37. – С. 78–82.

53. Греджева Т. В. Конкуренція в підприємницькій діяльності: теоретичні аспекти [Текст] / Т. В. Греджева // Облік і фінанси АПК, 2009. – № 2. – С. 13–17.

54. Гринчук В. Ю. Фактори ефективності економічних відносин підприємств молокопродуктового підкомплексу [Текст] / В. Ю. Гринчук // Вісник аграрної науки. – 2010. – № 6. – С. 70–72.

55. Гришова І. Ю. Вартісні важелі фінансового забезпечення переробних підприємств АПК [Текст] / І. Ю. Гришова // Економіка АПК. – 2011. – № 5. – С. 102–107.

56. Гришова І. Ю. Принципи фінансової політики переробних підприємств АПК України [Текст] / І. Ю. Гришова // Економіка АПК. – 2010. – № 11. – С. 93–96.

57. Гришова І. Ю. Шляхи нейтралізації ризиків використання оборотних засобів молокопереробних підприємств [Текст] / І. Ю. Гришова // Економіка АПК. – 2004. – № 11. – С. 86–88.

58. Грищенко О. В. Шляхи формування надійної сировинної бази молокопереробних підприємств [Текст] / О. В. Грищенко // Економіка АПК. – 2008. – № 6. – С. 43–47.

59. Денисов О. Е. Варіантні сценарії стратегічної поведінки учасників олігопольного ринку [Текст] / О. Е. Денисов // Економіка та держава, 2010. – № 12. – С. 60–61.
60. Джевонс У. С. Краткое сообщение об общей математической теории политической экономии / У. С. Джевонс – Теория потребительского поведения и спроса. – СПб., 1993.
61. Джемелінська Л. В. Оцінка конкурентоспроможності молочної продукції [Текст] / Л. В. Джемелінська // Економіка АПК, 2003. – № 1. – С. 124–131.
62. Еш С. М. Особливості антикризового управління в підприємствах харчової промисловості [Текст] / С. М. Еш // Економіка АПК, 2009. – № 7. – С. 67–70.
63. Євтушевська О. О. Ефективність інноваційного процесу молокопереробних підприємств О. О. Євтушевська // Аграрний вісник Причорномор'я: ОдДАУ. – Одеса. – 2006. – Вип.36. – С. 110–114.
64. Євчук Л. А. Якість молока у забезпеченні конкурентоспроможності аграрних підприємств [Текст] / Л. А. Євчук // Економіка АПК, 2008. – № 2. – С. 43–49.
65. Єрмошенко М. М. Система управління якістю як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємства [Текст] / М. М. Єрмошенко, Д. Г. Гольцев // Держава та регіони. – 2011. – № 1. – С. 89–92.
66. Закалюжна І. В. Особливості формування стратегії в аграрному підприємстві [Текст] / І. В. Закалюжна // Агросвіт, 2009. – № 16. – С. 43–44.
67. Заруцький І. Д. Підвищення конкурентоспроможності підприємства через вдосконалення організації виробництва [Текст] / І. Д. Заруцький // Збірник наукових праць Луганського національного аграрного університету: Елтон–2. – Луганськ. – 2008. – № 85. – С. 223–229.
68. Засименко О. Вихід молочної галузі на ринки ЄС: до чого слід готуватися [Текст] / О. Засименко // Agroexpert, 2014. – № 10. – С. 95–97.
69. Заходим М. В. Економічний механізм забезпечення виробництва

конкурентоспроможної продукції молокопереробних підприємств// Економіка АПК. – 2011. – № 4. – С. 26–32.

70. Заюкова М. С. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств олієжирової промисловості [Текст] / М. С. Заюкова, І. Ю. Салькова // Економіка АПК. – 2010. – № 8. – С. 49–51.

71. Збарський В. К. Економіка сільського господарства [Текст] : Навч. посіб. / За ред. В. К. Збарського, В. І. Мацибори. – Київ : Каравела, 2010. – 280 с.

72. Звягінцева О. Б. Агроткетинг як підгрунття ефективного маркетингу продовольчих товарів [Текст] / О. Б. Звягінцева // Економіка АПК, 2010. – № 12. – С. 80–86.

73. Згурська О. М. Маркетингові аспекти забезпечення конкурентоспроможності агропромислових підприємств молокопереробної галузі [Текст] / О. М. Згурська // Агросвіт, 2013. – № 23. – С. 38–43.

74. Зозульов О. Аутсорсинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах глобалізації [Текст] / О. Зозульов, О. Микало // Економіка України. – 2009. – № 8. – С. 16–24.

75. Зубченко В. В. Формування сировинних зон молокопереробних підприємств [Текст] / В.В. Зубченко // Вісник аграрної науки. – 2011. – № 9. – С. 82–84.

76. Зубченко В.В. Інтенсифікація як напрям підвищення ефективності молочного скотарства [Текст] / В. В. Зубченко // Вісник аграрної науки : науково - теоретичний журнал Української академії аграрних наук. - 2012. - N 4. – С. 81–83.

77. Измайлова С. Формирование инфраструктуры в молочнопродуктовом подкомплексе [Текст] / С. Измайлова // Международный сельскохозяйственный журнал. – 2009. – № 4. – С. 60–62.

78. Измайлова С. Методологические принципы формирования сферы переработки и производства молока [Текст] / С.Измайлова// Международный сельскохозяйственный журнал. – 2011. – № 3. – С. 40–41.

79. Измайлова С. Интегральные отношения в сфере переработки и

производства молока [Текст] / С. А. Измайлова // Российское предпринимательство. - 2011. - N 2, вып. 1. - С. 118-121.

80. Іванова Л. С. Кластерізація як напрям розвитку молокопереробних підприємств регіону [Текст] / Л.С.Іванов // Вісник аграрної науки. – 2011. – № 5. – С. 80–82.

81. Іванова Л. С. Оцінка конкурентних переваг підприємств молокопереробної галузі [Текст] / Л. С. Іванова // Вісник аграрної науки. – 2011. – № 9. – С. 73–75.

82. Іванюта В. Ф. Теоретико–методологічні підходи формування конкурентоспроможності [Текст] / В. Ф. Іванюта // Агроінком, 2008. – № 1–2. – С. 97–101.

83. Ільчук М. М. Підвищення ефективності виробництва молока в контексті європейської інтеграції [Текст] / М. М. Ільчук // Аграрна наука і освіта, 2006. – № 3–4. – С. 131–137.

84. Ільчук М. М. Економічна ефективність функціонування молокопродуктового регіонального підкомплексу [Текст] / М. М. Ільчук, В.І. Радько // Аграрна наука і освіта. – 2007. – № 1–2. –т. 8. – С. 84–90.

85. Йенер Т. Отраслевая структура, рыночная стратегия и успех предприятия [Текст] / Т. Йенер // Проблемы теории и практики управления. – 2000. – № 3. – С. 81–85.

86. Кабраль Луис М.Б. Организация отраслевых рынков [Текст] / М.Б. Кабраль Луис – вводный курс. Пер. с англ. А. Д. Шведа – Мн.: Новое знание, 2003. – 356 с.

87. Камінська В. В. Формування локального інтеграційного кластера на виробництві та переробці молока [Текст] / В. В. Камінська // Економіка АПК. – 2011. – № 3. – С. 95–101.

88. Канінський М. П. Державне регулювання підвищення конкурентоспроможності продукції [Текст] / М. П. Канінський // Облік і фінанси АПК, 2009. – № 2. – С. 21–24.

89. Катан Л. І. Економічне забезпечення сталого розвитку аграрної

сфери [Текст] : монографія / Л. І. Катан. – Суми : "Довкілля", 2012. – 415 с.

90. Кісіль М. Ю. Основні положення стратегічного менеджменту [Текст] / М. Ю. Кісіль // Держава та регіони, 2007. – № 3. – С. 99–101.

91. Кісіль М. Ю. Специфіка використання інструментів кореляційно–регресійного аналізу в стратегічному менеджменті сільськогосподарських підприємств [Текст] / М. Ю. Кісіль // Агросвіт, 2011. – № 23. – С. 43–47

92. Ключко В. М. Організаційно-економічний механізм підвищення конкурентоспроможності продукції молокопродуктового підкомплексу АПК [Текст] / В. М. Ключко // Економіка АПК. – 2008. – № 10. – С. 129–133.

93. Ключник А. В., Коробочкіна М. Тенденції розвитку молокопродуктового ринку Миколаївської області в умовах вступу України до СОТ [Текст] / А. В. Ключник, М. Коробочкіна // Таврійський науковий вісник: Айлант.–Херсон.–2008.– Вип. 57.– С. 153–158.

94. Кобець Є. А. Особливості розвитку агропромислової інтеграції [Текст] / Є.А. Кобець // Агросвіт, 2007. – № 5. – С.32–36.

95. Кобзій О. В. Впровадження стратегічного менеджменту в підприємствах молокопереробної галузі [Текст] / О. В. Кобзій // Економіка АПК, 2008. – №7. – С.33–36.

96. Коваль Н. В. Стан та перспективи розвитку молокопереробної промисловості Київщини [Текст] / Н. В. Коваль // Агросвіт. – 2008. – № 12. – С. 33–38.

97. Ковальчук С. Бенчмаркінг як універсальний інструмент оцінювання стратегічної діяльності підприємства [Текст] / С. Ковальчук // Маркетинг в Україні, 2010. – № 3. – С. 20–31.

98. Ковальчук С.В. Маркетингова цінова політика: навч. посіб. [Текст] / С. В. Ковальчук ; С. В. Ковальчук, І. В. Гвоздецька, С. М. Синиця. – Львів : "Новий Світ–200", 2011. – 352 с.

99. Ковальчук Т. М. Діагностичний аналіз в системі управління підприємством: методологія та методика [Текст] / Т. М. Ковальчук // Економіка АПК, 2005. – № 2. – С. 59–63.

100. Ковач І. І. Сутність формування і використання конкурентних переваг підприємств [Текст] / І. І. Ковач // Агросвіт. – 2008. – № 18. – С. 43–44.
101. Ковтун О. І. Про методологію формування стратегії підприємства [Текст] / О. І. Ковтун // Економіка України, 2014. – № . – С. 19–34.
102. Колбасюк В. Ф. Потребление молочных продуктов в Западной Европе [Текст] / В. Ф. Колбасюк // Переработка молока: технология, оборудование, продукция. – 2005. – № 4. – С. 31–33.
103. Комаренко І. С. Аналіз конкурентоздатності зернопереробних підприємств харчової промисловості України за результатами методики комплексної оцінки [Текст] / І. С. Комаренко // Агросвіт. – 2011. – № 16. – С. 23–27.
104. Конкуренційне законодавство України: Юридичний збірник. [Текст] – К., 2002. – 296 с.
105. Копистко О. В. Теоретичні основи конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції [Текст] / О. В. Копистко // Економіка АПК , 2010. – № 1. – С. 61–63.
106. Корецький М. Х. Державне регулювання аграрної сфери у ринковій економіці: монографія [Текст] / М. Х. Корецький. – Київ : УАДУ, 2002. – 260 с.
107. Кочетков О. В. Маркетинг у підвищенні конкурентоспроможності молокопереробних підприємств [Текст] / О. В. Кочетков, С. О. Вольвак // Науковий вісник Луганського національного аграрного університету. – Луганськ, 2009. – № 5. – С. 305–312.
108. Кудлай В.Г. Розвиток конкуренції на ринку молочної продукції в Україні [Текст] / В.Г. Кудлай [Текст] // Економіка АПК. – 2006. – № 6. – С. 110–115.
109. Кулешова Г. М. Конкуренція і конкурентоспроможність в агропромисловому виробництві [Текст] / Г. М. Кулешова // Економіка АПК, 2008. – № 3. – С. 126–132.
110. Кулешова Г. М. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності продукції АПК [Текст] / Г. М. Кулешова / Вісник

ЖДТУ. – 2009. – № 1 (47). – С.176 -179.

111. Курбацька Л. М. Конкуентоспроможність продукції в аспекті ринкових трансформаційних процесів [Текст] / Л. М. Курбацька, Т. В. Ільченко, І. Г. Кожушко // Агросвіт, 2008. – № 9. – С. 19–23.

112. Курило В. В. Підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції [Текст] / В. В. Курило, Ю. А. Зозуля // Агросвіт, 2012. – № 24. – С. 79–82.

113. Ламбен Ж. Ж. Стратегический маркетинг. Европейская перспектива. Пер. с фр. [Текст] / Ж. Ж. Ламбен – СПб: Наука, 1996. – 589 с.

114. Лапченко О. С. Теоретичні аспекти формування й оцінювання конкурентоспроможності підприємства [Текст] / О. С. Лапченко // Держава та регіони, 2006. – № .5 – С. 334–340.

115. Лисенко А. М. Молочне скотарство Кіровоградської області в контексті розвитку особистих господарств населення / А. М. Лисенко // Економіка АПК. – 2008. - № 6. – 96 с., стор. 19 – 24.

116. Лисенко А. М. Організація закупівель сировини як основа функціонування молокопереробної промисловості Кіровоградщини [Текст] / А.М. Лисенко // Економіка АПК. – 2006. – № 3. – С. 50–54.

117. Литвинова О. М. Техніко–технологічна оснащеність сільськогосподарських підприємств та конкурентоспроможність продукції [Текст] / О. М. Литвинова , М. Ф. Даниленко // Економіка АПК, 2009. – № 10. – С. 39–42.

118. Луференко Л. Ю. Проблеми функціонування молокопереробних підприємств Житомирської області [Текст] / Л. Ю. Луференко // Агросвіт. – 2011. – № 6. – С. 18–21.

119. Лысевич Т. В. Создание агропромышленной финансовой группы как путь повышения эффективности производства и переработки молока [Текст] / Т. В. Лысевич // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2008. – № 8. – С. 53–55.

120. Лювіс Е .Р. Особливості конкуренції на ринку підприємств харчової

промисловості [Текст] / Е. Р. Лювіс // Науковий вісник Національного аграрного університету: НАУ. –Київ. – 2008. –Вип. 119. – С. 111–116.

121. Масляєва О. О. Фактори конкурентоздатності аграрних підприємств на продовольчих ринках / О. О. Масляєва // Агросвіт. 2011. – № 22. – С. 22– 26.

122. Масляєва О. О. Економічна сутність категорії «конкурентоспроможність»: дефініції та систематизація [Електронний ресурс] / О. О. Масляєва // Ефективна економіка. – 2011. – № 10. – Режим доступу: // www.economy.nayka.com.ua

123. Масляєва О. О. Концептуальні основи управління конкурентоспроможністю молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Економіка і держава. – 2012. – № 5. – С. 15–18.

124. Масляєва О. О. Напрями формування механізму підвищення конкурентоспроможності молокопереробного підприємства / О. О. Масляєва // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 7. – С. 45–56.

125. Масляєва О. О. Удосконалення організаційно–економічного механізму управління конкурентоспроможністю молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 5. – С.78–83.

126. Масляєва О. О. Особливості оцінки конкурентних переваг молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Інвестиції: практика та досвід 2014. – № 8 – С. 107–110.

127. Масляєва О. О. Оцінка впливу зовнішнього оточення на конкурентоспроможність молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія «Економічні науки». – 2015. – № 10. – С. 75–78.

128. Масляєва О. О. Формування конкурентної позиції ТОВ «Синельниківський молокозавод» / О. О. Масляєва // Агросвіт. – 2015. – № 18. – С. 64–69.

129. Масляєва О. О. Конкурентоспроможність молокопереробних підприємств у контексті євроінтеграційних процесів / О. О. Масляєва // Агросвіт. – 2016. – № 4. – С. 64–69.

130. Масляева О. А. Конкурентоспособность и ее виды на продовольственном рынке / О. А. Масляева // Современный научный вестник: Серия: Экономические науки. – 2013.–№ 33. – С. 60–66.

131. Масляева О. О. Теоретичні основи дослідження конкуренції / О. О. Масляева // Забезпечення сталого розвитку аграрного сектора економіки: проблеми, пріоритети, перспективи : Тези доповідей міжнар. наук. практ.конф. (25-27 жовтня 2011 р.) – Дніпропетровськ, 2011. – С. 75–77.

132. Масляева О. О. Організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю молокопереробних підприємств / О. О. Масляева // Сталий розвиток територій: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., 1 жовтня 2012 р. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2012. – С.58-61.

133. Масляева О. О. Методичні підходи до оцінки ефективності маркетингової діяльності молокопереробних підприємств / О. О. Масляева // Проблеми і механізми відтворення ресурсного потенціалу України в контексті євроінтеграції : Тези доповідей V міжнар. наук. практ.конф. (18-19 жовтня 2012 р.). – Рівне, Національний університет водного господарства та природокористування. – 2012. – С. 243–246.

134. Масляева О. О. Механізм оцінки та складові елементи конкурентоспроможності / О. О. Масляева // Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи : Тези доповідей II міжнар. наук.практ інтернет-конференція (28.02.12-01.03.12) – м. Дніпропетровськ, 2012. – С. 54-57.

135. Масляева О. О. Організація маркетингового управління конкурентоспроможністю молокопереробних підприємств / О. О. Масляева // Сучасні досягнення в науці : Тези доповідей IX Міжнар. наук.практ.конф.(27.01.13-05.02.13) –2013. – Том 9. – Чехія, м. Прага, 2013 р – С. 63-65.

136. Масляева О. О. Методи управління конкурентоспроможністю молокопереробних підприємств / О. О. Масляева // Економічні проблеми модернізації та інвестиційно-інноваційного розвитку аграрних підприємств : Тези доповідей Всеукраїнської наук.практ.конф. (28-29 травня 2013 р.). – м. Дніпропетровськ, 2013. – С. 60-63.

137. Масляєва О. О. Резерви підвищення ефективності виробництва на молокопереробних підприємствах / О. О. Масляєва // Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи : Тези доповідей наук.практ.конф. (25-27 лютого 2014 р.). – м. Дніпропетровськ, 2014. – С. 41-43.

138. Масляєва О. О. Шляхи підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Економічні проблеми модернізації та інвестиційно-інноваційного розвитку аграрних підприємств: Тези доповідей II Всеукр. наук. практ. інтернет-конф (28-29 травня 2014 р.). – м. Дніпропетровськ, 2014. – С. 70-72.

139. Масляєва О.О. Бенчмаркетингова оцінка конкурентоспроможності молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Наукові засади ресурсозбереження в системі антикризового управління і відтворення економіки: Тези доповідей міжнар. наук. практ.конф.(30-31 січня 2015 р.). – м. Хмельницький, Університет економіки і підприємництва. – 2015. – С. 133-135.

140. Масляєва О.О. Технологічні інновації як чинник підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Науковий простір Європи : Тези доповідей XI міжнар. наук. практ.конф. (07-15 квітня 2015 р.). – Польща, м. Пшемисль, 2015. – С. 81-83.

141. Масляєва О. О. Технологічна діяльність один із чинників підвищення конкурентоспроможності молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи : Тези доповідей наук. практ.конф. (4–6 березня 2015 р.). – м. Дніпропетровськ, 2015. – С. 12-13.

142. Масляєва О.О. Удосконалення управління конкурентоспроможністю молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Економічні проблеми модернізації та інвестиційно-інноваційного розвитку аграрних підприємств: Тези доповідей III Всеукр. наук. практ. інтернет-конф (28–29 травня 2015 р.). – м. Дніпропетровськ, 2015. – С. 14- 15.

143. Масляєва О. О. Управління конкурентоспроможністю молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Фундаментальні та прикладні науки : Тези доповідей XI міжнар. наук. практ.конф. (30.10-7.11 2015 р.).–

Англія, м. Шеффілд, 2015. – С. 79–82.

144. Масляєва О. О. Принципи управління конкурентними перевагами молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях : Тези доповідей X міжнар. наук. практ.конф. (15-16 жовтня 2015 р.). – м. Дніпропетровськ, 2015. – С. 418–419.

145. Масляєва О. О. Основа формування конкурентних переваг на ринку молочної продукції / О. О. Масляєва // Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи : Тези доповідей VI міжнар. наук. практ. інтернет-конф.(29-30 жовтня 2015 р.). – м. Дніпропетровськ, 2015. – С. 17–18.

146. Масляєва О. О. Теоретичні аспекти конкурентоспроможності молокопереробних підприємств / О. О. Масляєва // Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи : Тези доповідей наук. практ.конф. (02-04 березень 2016 р.). – м. Дніпропетровськ, 2016. – С. 20–21.

147. Макконнелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы, политика. [Текст] / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – М.: Республика, 1993.–400 с.

148. Малік М. Й. Основи аграрного підприємництва [Текст] / За ред. М. Й. Маліка – Київ : ІАЕ УААН, 2000. – 582 с.

149. Маркс К. Сочинения. Изд. 2–е. – М.: Политиздат, 1968, т. 46, ч. I. [Текст] / К. Маркс, Ф. Энгельс // Экономические рукописи 1857–1859 годов – 559 с.

150. Мартусенко І. В. Особливості конкурентоспроможного розвитку молокопереробного підприємства в сучасній практиці господарювання [Текст] / І. В. Мартусенко, Г. М. Байківська // Агросвіт, 2014. – № 18. – С. 29–35.

151. Мартусенко І. В. Особливості розвитку ринку молока та молочних продуктів в Україні [Текст] / І. В. Мартусенко, Г. М. Бойківська // Агросвіт. – 2010. – № 9. – С. 30–35.

152. Марченко В. М. Тенденції самоорганізації молочної промисловості України [Текст] / В. М. Марченко // Агроінком. – 2011. – № 4–5–6. – С. 28–33.

153. Маршалл А. Принципы экономической науки: В 3 т.: Пер. с англ. [Текст] / А. Маршалл – М.: Прогресс, 1993. Т. 1. – 1993. – 310 с.
154. Маханько В. Г. Планування виробничої діяльності підприємства з урахуванням конкурентоспроможності продукції [Текст] / В. Г. Маханько // Держава та регіони, 2010. – № 5. – С. 139–146.
155. Мельник Л. Ю. Економічна теорія на межі тисячоліть [Текст] : навч. посіб. / Л. Ю. Мельник, П. М. Макаренко, І. Г. Кириленко. – Київ : ІАЕ УААН, 2003. – 748 с.
156. Мельник Ю. М. Соціальні стратегії конкурентоспроможності підприємств агропродовольчої сфери [Текст] / Ю.М. Мельник // Агросвіт, 2014. – № 17. – С. 50–53.
157. Меньяйлова Г. Є. Розвиток малих молокопереробних підприємств Полтавського регіону: стан, проблеми, перспективи [Текст] / Г. Є. Меньяйлова // Економіка АПК. – 2007. – № 11. – С. 108–113.
158. Меньяйлова Г. Є. Якість продукції молокопереробних підприємств в аспекті євроінтеграції [Текст] / Г.Є. Меньяйлова // Агроінком. – 2007. – № 7–8. – С. 41–44.
159. Милль Дж. С. Принципы политической экономии [Текст] / Дж. С. Милль. – М.: Западная литература, 1988. – 260 с.
160. Миронюк Т. І. Ефективність інвестування молокопереробної галузі [Текст] / Т. І. Миронюк // Аграрний вісник Причорномор'я: ОдДАУ. –Одеса. – 2006. –Виш. 36. – С. 167–170.
161. Михайлова Л. І. Конкурентоспроможність молокопереробних підприємств: інтеграційний вимір [Текст] : монографія / Л. І. Михайлова, Т.В. Хворост. – Суми : вид-во П.П. Вінниченко, 2011. – 168с.
162. Мізюк Б. М. Основи стратегічного управління [Текст] : підруч. / Б. М. Мізюк. – Львів : "Магнолія–2006", 2009. – 544 с.
163. Місюк М. В. Методичні аспекти аналізу конкурентоспроможності підприємств із переробки продукції скотарства [Текст] / М. В. Місюк // Економіка АПК. – 2011. – № 4. – С. 99–104.

164. Міщенко Д. А. Організаційні та інституційні механізми державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки України: оцінка, ефективність, методологічні основи [Текст] : монографія / Д. А. Міщенко. – Донецьк : Юго–Восток, 2012. – 456 с.

165. Моргун О. В. Напрями розвитку молочної галузі та молокопереробної промисловості [Текст] / О. В. Моргун // Економіка АПК. – 2009. – № 7. С. 62–66.

166. Моргун О. В. Перспективи виробничого потенціалу молочної галузі Житомирщини [Текст] / О. В. Моргун // Економіка АПК. – 2010. – № 1. – С. 47–50.

167. Моргун О. В. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності молокопереробних підприємств [Текст] / О. В. Моргун // Економіка АПК. – 2010. – № 2. – С. 135–138.

168. Мочерний С. В. Економічна теорія: навчальний посібник. видання 3–тє, доповнене і перероблене [Текст] / С. В. Мочерний. – Київ : "Академія", 2008. – 640 с.

169. Нагірна Л. В. До аналізу конкурентоспроможності підприємств та понять, що визначають рівень її реалізації [Текст] / Л. В. Нагірна // Держава та регіони. – 2010. – № 4. – С. 136–141.

170. Нагірна Л.В. Оцінка конкурентного середовища у формуванні конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств [Текст] / Л. В. Нагірна // Агросвіт. – 2011. – № 11. – С. 53–56.

171. Нагірна Л. В. Управління конкурентними перевагами сільськогосподарських підприємств [Текст] / Л. В. Нагірна // Агросвіт. – 2009. – № 22. – С. 48–52.

172. Наумова О. Вдосконалення організації інноваційної діяльності персоналу в контексті підвищення конкурентоспроможності підприємств [Текст] / О. Наумова // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 4. – С. 47–51.

173. Нельсон Р. Р. Эволюционная теория экономических изменений: Монография [Текст] / Р. Р. Нельсон, С.Дж . Уинтер – и.о. Акад. нар. хоз– ва при

Правительстве РФ; пер. с англ. Каждан М. Я.; Науч. ред. перевода Макаров В.Л. – М.: Изд-во "Дело", 2002. – 536 с.

174. Никифорова Е. Н. Анализ конкурентных преимуществ молочной продукции на основе оценки потребительских предпочтений [Текст] / Е. Н. Никифорова // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2009. – № 5. – С. 70–73.

175. Никифорова Е. Н. Оценка конкурентных позиций перерабатывающих предприятий на рынке молочной продукции Пензенской области [Текст] / Е. Н. Никифорова, А. А. Зяблов // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2009. – № 4. – С. 82–85.

176. Новиченко А. Резервы молочного подкомплекса Кубани [Текст] / А. Новиченко // Международный сельскохозяйственный журнал. – 2008. – № 6. – С. 59.

177. Нужна О. А. Оцінка рівня конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств [Текст] / О. А. Нужна // Економіка АПК. – 2006. – № 4. – С. 110–115.

178. Обідіна Я. І. Оцінка конкурентоспроможності хлібопекарських підприємств у сучасних умовах [Текст] / Я. І. Обідіна // Агросвіт. – 2011. – № 2. – С. 51–56.

179. Одінецов М. М. Моделювання еквівалентних відносин інтегрованих учасників молокопродуктового підкомплексу [Текст] / М. М. Одінецов // Економіка АПК. – 2010. – № 9. – С. 34–37.

180. Окландер М. А. Маркетингова цінова політика [Текст] : навч. посіб. / М. А. Окландер; О. П. Чукурна. – Київ : ЦУЛ, 2012. – 240 с.

181. Олійник В. В. Визначення конкурентоспроможності аграрних підприємств [Текст] / В. В. Олійник // Агроінком. – 2010. – № 4–5–6. – С. 29–31.

182. Олійник В. В. Особливості визначення конкурентоспроможності продукції [Текст] / В. В. Олійник // Економіка АПК, 2009. – №5. – С. 128 – 132.

183. Омельчак Г. В. Передумови побудови моделей

конкурентоспроможності потенційних можливостей підприємств [Текст] / Г. В. Омельчак // Держава та регіони. – 2010. – № 1. – С. 148–152.

184. Ор'єва К. В. Об'єктна орієнтованість прикладного стратегічного управління: сутність та проблеми забезпечення [Текст] / К. В. Ор'єва // Агросвіт, 2015. – № 14. – С. 29–34.

185. Осовська Г. В. Формування стратегії конкуренції підприємств [Текст] / Г. В. Осовська., Т. М. Барбаріч // Агросвіт. – 2010. – № 21. – С. 32–35.

186. Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах за 2013 рік. : Статистичний бюлетень / за ред. А. А. Махницької. – Дніпропетровськ. : Головне управління статистики у Дніпропетровській області, 2014. – 109 с.

187. Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах за 2014 рік. : Статистичний бюлетень / за ред. А. А. Махницької. – Дніпропетровськ. : Головне управління статистики у Дніпропетровській області, 2015. – 109 с.

188. Пастернак Х. І. Організаційно–методологічні засади створення і функціонування інтегрованих формувань у виробництві та промисловій переробці молока [Текст] / Х. І. Пастернак // Економіка АПК. – 2004. – № 12. – С. 63–67

189. Петриняк У. Я. Фінансова стабільність та проблеми організації маркетингових досліджень молокопереробних підприємств [Текст] / У. Я. Петриняк // Науковий вісник Національного аграрного університету. – Київ, 2008. – Вип. 120. – С. 131–133.

190. Петриняк У. Я. Удосконалення сучасного управління збутової діяльності в системі маркетингу молокопереробних підприємств / У. Я. Петриняк // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Ѓжицького. - 2013. - Т. 15, № 1(5). - С. 143–148.

191. Петруня Ю. Е. Основы экономической теории [Текст] : Учеб. пособ. / Ю. Е. Петруня, А. А. Задоя. – 4–е изд, перераб. и доп. – Київ : Знання, 2008. –

420 с.

192. Петухова О. М. Еволюція теорії стратегічного управління [Текст] / О.М. Петухова, О. В. Ставицький // *Агросвіт*, 2015. – № 2. – С. 10–14.

193. Пивоваров М. Г. Модель взаємодії логістичних концепцій досягнення конкурентоспроможності підприємства [Текст] / М. Г. Пивоваров, О. М. Шаповалов // *Держава та регіони*. – 2009. – № 4. – С. 157–162.

194. Підлужна Н. Роль інтеграційних процесів у підвищенні ефективності молокопродуктового підкомплексу АПК [Текст] / Н. Підлужна // *Економіка України*. – 2004. – № 3. – С. 60–68.

195. Підпала Т. В. Особливості виробництва і переробки молока в Миколаївській області [Текст] / Т. В. Підпала, І. В. Назаренко // *Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету: ДДАУ*. – Дніпропетровськ. – 2006. – № 2. – С. 71–73.

196. Попова В. В. Економіко–математичне обґрунтування виробничих можливостей АПК [Текст] / В. В. Попова // *Економіка АПК*, 2006. – № 1. – С. 83–87.

197. Попова Е. А. Концептуальные подходы к управлению маркетингом в продуктовых подкомплексах [Текст] / Е. А. Попова // *Аграрная наука*. – 2011. – № 8. – С. 3–5.

198. Портер М. Международная конкуренция [Текст] / М. Портер – Пер. с англ. В.Д. Щетинина. – М.: Международные отношения, 1993.

199. Портер М. Конкуренция: Пер. с англ. [Текст] / М. Портер: –Уч. пособие – М.: Издательский дом "Вильямс", 2000. – 495 с.

200. Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов: Пер. с англ. [Текст] / М. Портер. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 454 с.

201. Портер М. Конкуренция.: Пер. с англ. [Текст] / М. Портер. – М.: Издательский дом "Вильямс", 2005. – 608 с.

202. Пошкус Б.И. Слабое звено в "ценовой цепи" [Текст] / Б.И. Пошкус // *Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий*. – 2009. –

№ 2. – С. 13–16.

203. Про молоко та молочні продукти: Закон України № 1870-IV від 24 червня 2004 р. із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.

204. Прочан А. О. Аналіз теорій поведінкової економіки [Текст] / А. О. Прочан // Держава та регіони, 2014. – № 5. – С. 107–110.

205. Прус О. М. Бенчмаркінг як ефективний засіб підвищення конкурентоспроможності підприємства [Текст] / О. М. Прус // Науковий вісник Національного аграрного університету. – Київ. – 2006. – Вип.97. – С. 401–405.

206. Птицына А. С. Конкурентный потенциал сельскохозяйственного предприятия [Текст] / А.С.Птицына // Аграрная наука. – 2010. – № 11. – С. 10–11.

207. Пшенишнюк І. О. Контроль в управлінні підприємством: маркетинговий аспект [Текст] / І. О. Пшенишнюк // Економіка та держава, 2011. – № 7. – С. 67–69.

208. Радева М. М. Методика аналізу конкурентоспроможності підприємства на основі розрахунку критерію ринкових можливостей [Текст] / М.М. Радева // Держава та регіони. – 2006. – № 2. – С. 215–220.

209. Радько В. І. Управління якістю молока в підвищенні економічної ефективності молокопродуктового підкомплексу [Текст] / В. І. Радько // Економіка АПК, 2006. – № 8. – С. 138–141.

210. Радько В. І. Виробництво молока в Україні та його економічна ефективність [Текст] / В. І. Радько // Аграрна економіка. – 2010. – Т.3, Вип.1-2. – С. 27–31.

211. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь [Текст] / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 495 с.

212. Реутов В. Є. Конкурентоздатність підприємства: критерії, показники і методики оцінювання [Текст] / В. Є. Реутов // Економіка та держава, 2006. – № 5. – С. 65–67.

213. Рижиков В. С. Економіка підприємства [Текст] : Навч. посіб. /

В.С.Рижиков, В.А. Панков, В.В. Ровенська, Є.О. Підгора. – Київ : Вид. Дім "Слово", 2004. – 272 с.

214. Рижикова О. В. Діагностика ризиків у молокопродуктовому підкомплексі [Текст] / О. В. Рижикова // Агроінком. – 2006. – № 11–12. – С. 41–42.

215. Робинсон Дж. Экономическая теория несовершенной конкуренции Пер. с англ. [Текст] / Дж. Робинсон. – М.: Прогресс, 1986. – 472 с.

216. Рухтурак М. В. Розвиток економічного механізму взаємовідносин між партнерами молокопродуктового підкомплексу [Текст] / М. В. Рухтурак // Агроінком. – 2005. – № 1-2. – С. 54–56.

217. Рухтурак М. В. Ціноутворення в молокопродуктовому підкомплексі [Текст] / М. В. Рухтурак // Економіка АПК. – 2006. – № 8. – С. 119–122.

218. Рябчик А. В. Маркетинговий аналіз експортного потенціалу молочної продукції [Текст] / А. В. Рябчик // Економіка АПК. – 2010. – № 2. – С. 47 – 51.

219. Рябчик А. В. Формування ефективних систем розподілу продукції вітчизняних молокопереробних підприємств на зовнішніх ринках [Текст] / А. В. Рябчик // Держава та регіони. – 2009. – № 2. – С. 172–176.

220. Сабецкая Г. Рыночная модель конкурентоспособности продукции [Текст] / Г. Сабецкая // Маркетинг, 2006. – № 1. – С. 29–33

221. Савченко С. М. Системно–функціональна сутність конкурентоспроможності підприємств [Текст] / С. М. Савченко // Економіка та держава, 2014. – № 12. –С. 41–46.

222. Самойлик Ю. В. Методичні підходи до оцінки стратегічного потенціалу конкурентоспроможності підприємства [Текст] / Ю. В. Самойлик // Економіка АПК, 2012. – № 3. – С. 72–78.

223. Сафиуллин Н. З. Методология исследования конкурентных преимуществ хозяйствующих субъектов (на примере животноводческого комплекса Республики Татарстан) [Текст] / Н. З. Сафиуллин // Экономика с.х. и перерабатывающих предприятий (оригинал). – 2003. – № 2. – С. 24–26.

224. Семенда Д. К., Ткачук С. П. Стан і перспективи розвитку молокопродуктивного підкомплексу Черкаської області [Текст] / Д. К. Семенда, С. П. Ткачук // Економіка АПК. – 2006. – № 10. – С. 37–42.
225. Сільське господарство України : Доповідь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
226. Синельник Л. С. SWOT–аналіз як один із можливих інструментів оцінки факторів впливу на платоспроможність підприємства [Текст] / Л. С. Синельник // Економіка та держава, 2012. – № 10. – С. 62–64.
227. Скрипниченко Ю. І. Система чинників конкурентоспроможності підприємств АПК [Текст] / Ю. І. Скрипниченко // Агросвіт. – 2011. – № 4. – С. 28–33.
228. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов [Текст] / А. Смит. – т. 1 –А.Э.К.М.– 1993.–382 с.
229. Соколова Н. С. Конкурентоспроможність підприємства та чинники які її визначають [Текст] / Н. С. Соколова // Збірник наукових праць Луганського національного аграрного університету: Елтон–2. –Луганськ. – 2008. – № 85. – С. 124–134.
230. Солодкий М. В. Економічна сутність кластеризації та передумови формування і розвитку агропромислових кластерних систем [Текст] / М. В. Солодкий // Агроінком. – 2010. – № 1-2-3. – С. 47–49.
231. Стеченко Д. М. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. [Текст] / Д. М. Стеченко. – Київ : Вікар, 2003. – 262 С.
232. Столяров И. А. Антология экономической классики [Текст] / В 2–х томах. Т. 1. Предисловие И.А. Столярова. – МП.: "ЭКОНОВ", 1991. – 47 с.
233. Сулима Н. В. Управління якістю продукції в молокопереробних підприємствах у контексті євроінтеграційного курсу України [Текст] / Н. В. Сулима // Економіка АПК. – 2006. – № 3. – С. 74–78.
234. Тарасова В. В. Ресурсоємність виробництва і конкурентоспроможність агропідприємств [Текст] / В. В. Тарасова // Науковий вісник Національного аграрного університету: НАУ. –Київ. – 2008. – Вип. 120. –

С. 140–146.

235. Тарнавська Н. Інноваційне управління розвитком персоналу як основним джерелом конкурентних переваг [Текст] / Н. Тарнавська // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 7. – С. 36–43.

236. Теслюк С. Р. Удосконалення інтеграційних відносин в Запорізькій області [Текст] / С. Р. Теслюк [Текст] // Економіка АПК. – 2004. – № 7. – С. 42–44.

237. Теслюк С. Р. Формування організаційно–економічних відносин молокопереробних підприємств із сировинними базами [Текст] / С. Р. Теслюк // Економіка АПК. – 2006. – № 9. – С. 31–36.

238. Тивончук Я. О. Сучасні тенденції конкурентоспроможного розвитку ринку молока і молокопродуктів Франції [Текст] / Я. О. Тивончук // Економіка АПК, 2011. – № 1. – С. 169–175.

239. Тивончук Я. О. Формування та розвиток ринку молока і молокопродуктів в Україні [Текст] / Я. О. Тивончук // Економіка АПК. – 2008. – № 12. – С. 131–136.

240. Тивончук Я. О. Формування та розвиток ринку молока і молокопродуктів у країнах Європейського Союзу в контексті спільної аграрної політики ЄС і кон'юнктури світового ринку [Текст] / Я. О. Тивончук // Агроінком, 2009. – № 1-4. – С. 17–20.

241. Ткаченко Н. Б. Маркетингова товарна політика: Навч. посіб. [Текст] / Н. Б. Ткаченко. – Київ: Київський державний торговельно–економічний університет, 2000. – 149 с.

242. Ткачук С. П. Перспективи формування пропозиції на регіональному ринку молока в умовах інтеграції [Текст] / С.П. Ткачук // Біоресурси і природокористування. – 2010. – № 1-2. – Т.2. – С. 145–150.

243. Трещов М. М. Організаційно–економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємств АПК [Текст] / М.М. Трещов // Агросвіт. – 2010. – № 19. – С. 48–52.

244. Трофименкова Е. Производство молока в сельскохозяйственных предприятиях (на примере Смоленской области) [Текст] / Е. Трофименкова //

Международный сельскохозяйственный журнал. 2009. – № 6. – С. 62–64.

245. Улицька Н. О. Методичні аспекти аналізу ефективності функціонування молокопродуктового підкомплексу [Текст] / Н. О. Улицька // Економіка АПК. – 2008. – № 3. – С. 70–75.

246. Улько Є. М. Вплив конкурентного середовища на формування ринку молока в Харківській області [Текст] / Є. М. Улько // Економіка АПК. – 2007. – № 4. – С. 127–132.

247. Улько Є. М. Застосування кластерного аналізу при дослідженні попиту на ринку молочної сировини Харківської області [Текст] / Є. М. Улько // Економіка АПК. – 2010. – № 7. – С. 46–53.

248. Фатхудинов Р. А. Управление конкурентоспособностью организации [Текст] / Р. А. Фатхудинов – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 544 с.

249. Фатхудинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление [Текст] / Р. А. Фатхудинов – М.: ИНФРА, 2000. – 312 с.

250. Фишер С. Экономика: Пер. с англ. [Текст] / С. Фишер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензи – Под общ. Ред. и с предисл. Г.Г. Сапова. – М.: Дело, 1993. – 830 с.

251. Хайек Ф. А. Индивидуализм и экономический порядок [Текст] / Ф.А. Хайек. – М., Новости, 1983. – 302 с.

252. Хайек Ф. А. Пагубная самонадеянность: Ошибки социализма [Текст] / Ф. А. Хайек – Пер. с англ. под ред. У.У. Бартли. – М.: "Новости", 1992. – 412 с.

253. Хайек Ф.А. Познание, конкуренция, свобода [Текст] / Ф. А. Хайек.– СПб: Пневма, 1999. – 395 с.

254. Хайне П. Экономический обзор мышления [Текст] / П. Хайне. – М.: Прогресс, 1993,.– 488 с.

255. Халімон Т. М. Виробнича діяльність підприємств молочної промисловості регіону [Текст] / Т. М. Халімон // Агроінком. – 2007. – № 3-4. – С. 31–33.

256. Хвесик Ю. М. Генезис сутності економічної стратегії та методології її формування [Текст] / Ю. М. Хвесик // Агросвіт, 2009. – № 3. – С. 10–14.

257. Хворост Т. В. Вдосконалення оцінки рівня конкурентоспроможності

продукції молокопереробних підприємств [Текст] / Т. В. Хворост // Вісник Сумського національного аграрного університету: Універ. книга. – Суми. – 2009. – Вип.4(35). – С. 105–111.

258. Хейне П. Экономический образ мышления: [Текст] : монографія / П. Хейне. – М. : Каталаксія, 1997. – 702 с.

259. Хрущ Н. А. Стратегії компанії: механізми формування й адаптації в сучасному інвестиційному середовищі [Текст] / Н. А. Хрущ // Фінанси України, 2008. – № 8. – С. 45–52.

260. Циганок О.О. Потенціал підприємства та резерви підвищення конкурентоспроможності [Текст] / О.О. Циганок // Держава та регіони. – 2009. – № 4. – С. 201–203.

261. Цигилик І. І. Основи підприємництва [Текст] : Навч. посіб. / І. І. Цигилик, З. М. Криховецька, Т.М. Паневник. – 2-е вид., перероб. та доп. – Київ: Центр учбов. літератури, 2007. – 224 с.

262. Червен І. І. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу [Текст]: Навч. посіб. / за ред. І. І. Червена, В. С.Шебаніна, С.І. Мельника. – Миколаїв : МДАУ, 2007. – 290 с.

263. Челенков А.П., Азоев Г.Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика / А. Челенков, Г. Азоев. – М.: Центр экономики и маркетинга, 2006. – 208 с.

264. Черевко Д. Г. Конкурентоспроможність переробних підприємств АПК України в умовах її членства в СОТ [Текст] / Д. Г. Черевко // Вісник Сумського національного аграрного університету: Універ. книга. – Суми. – 2009. – Вип.4(35). – С. 118–123.

265. Черевко Д. Г. Конкурентоспроможність підприємства як характеристика його економічного стану [Текст] / Д. Г. Черевко // Економіка АПК. – 2009. – № 6. – С. 114–121.

266. Череп А. В. Оцінка конкурентоспроможності підприємств на ринку молочних продуктів [Текст] / А. В. Череп // Агросвіт, 2009. – № 19. – С. 19–23.

267. Шатохин М. Повышение конкурентоспособности

сельскохозяйственного производства [Текст] / М. Шатохин, Р. Солошенко, В. Долгополов // Международный сельскохозяйственный журнал. – 2006. – № 1. – С. 34–36.

268. Шахно Ф. Ю. Економічна діагностика конкурентних переваг як засіб посилення конкурентоспроможності підприємства [Текст] / Ф. Ю. Шахно // Держава та регіони, 2013. – № 5. – С. 92–97.

269. Швець О. О. Розвиток молокопереробних підприємств в Україні [Текст] / О. О. Швець // Економіка АПК. – 2006. – № 2. – С. 53–58.

270. Швидка О. П. Особливості управління оборотним капіталом молокопереробних підприємств України [Текст] / О. П. Швидка // Агросвіт. – 2010. – № 14. – С. 32–36.

271. Шевченко О. М. Оцінка стану конкурентоздатності національних молокопереробних підприємств [Текст] / О. М. Шевченко, Ф. М. Уляненко // Агросвіт. – 2011. – № 10. – С. 30–35.

272. Шепіцен А. О. Оцінка конкурентоспроможності аграрного підприємства [Текст] / А. О. Шепіцен // Фінанси України. – 2003. – № 8. – С. 66–74.

273. Шепіцен А. О. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності підприємств аграрного сектора економіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / А.О. Шепіцен. – К., 2004. – 24 с.

274. Шерер Ф. Структура отраслевых рынков: пер. с англ. [Текст] / Ф. Шерер, Д. Росс – М.: ИНФРА–М, 1997. – VI – 698 с.

275. Шиян В. Й. Економіка сільськогосподарського виробництва [Текст] : конспект лекцій / В. Й. Шиян, Б. В. Данилів, І. В. Гуторова ; М-во аграр. політики України, Харківський нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. - Харків : [б. в.], 2010. - 90 с.

276. Шиян В. Й. Економіка підприємства: наоч. Посібник [Текст] / В.Й. Шиян, О.І. Гуторов, І.О. Шарко, Л.Ю. Кучер. – Харків, 2011. – 149 с.

277. Шкільов О. В. Внутрішньогосподарські резерви підвищення

ефективності виробництва молока [Текст] / О.В. Шкільов // Економіка АПК. – 2007. – № 9. – С. 33–36.

278. Шкурак Н. В. Ефективність функціонування молоко- і м'ясопереробних підприємств [Текст] / Н.В. Шкурак // Економіка АПК. – 2008. – № 10. – С. 47–51.

279. Шолух М. Организация маркетинговой деятельности на молокоперерабатывающем предприятии [Текст] / М. Шолух // Международный сельскохозяйственный журнал. – 2008. – № 4. – С. 46–47.

280. Шпичак О. М. Ціни, витрати, прибутки агровиробництва та інфраструктура продовольчих ринків України [Текст] / За ред. О.М. Шпичака. – Київ : ІАЕ, 2000. – 585 с.

281. Шубравська О. В. Розвиток аграрного господарювання України на засадах економічної сталості [Текст] / О. В. Шубравська // Економіка і прогнозування. – 2014. – № 2. – С. 62-72.

282. Шумпетер Й. Теория экономического развития: (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) [Текст] / Й. Шумпетер. – М.: Прогресс, 1982. – 456 с.

283. Эванс Дж. Маркетинг [Текст] / Дж. Эванс, Б. Берман ; Авт. предисл. и науч. ред. А.А. Горячев. – Москва : Экономика, 1990. – 350 с.

284. Юданов А.Ю. Конкуренция: теория и практика [Текст] / А. Ю. Юданов. Учебно-практическое пособие. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Тандем: Гном-Пресс, 1998. – 384 с.

285. Юркова Е. Качество как экономическая категория конкурентоспособности в аграрном секторе [Текст] / Е. Юркова // АПК: экономика, управление. – 2009. – № 5. – С. 53–57.

286. Юхновська Ю. О. Методи аналізу ефективності інтегрованих корпоративних структур [Текст] / Ю. О. Юхновська // Держава та регіони, 2013. – № 2. – С. 190–194.

287. Янишин Я. С. Маркетинг як система управління виробничо – збутовою діяльністю підприємства (на прикладі ЗАТ "Галичина") [Текст] / Я.

С.Янишин, Ю. П. Кашуба // Агросвіт. – 2011. – № 13-14. – С. 36–38.

288. Яценко О. М. Конкурентоспроможність галузей сільського господарства в умовах глобалізації ринку продовольства [Текст] / О.М. Яценко // Економіка АПК, 2013. – № 1. – С.31–38.

289. Ячеистова Н.И. Международная конкуренция: законодательство, регулирование и сотрудничество [Текст] / Н.И. Ячеистова. – Нью-Йорк и Женева: Конференция ООН по торговле и развитию, 2001. – 468 с.

290. Chamberlin E. Monopolistic competition revisited // *Economica*.N.S.,1951. –Vol.18, N 72. – p. 343 – 345.

291. Gaither N. Production and operations management: A problem-solving and decision-making approach. Third edition. – New York: The Dryden Press, 1987. – 884 p.

292. Johnson G., Scholes K. Exploring corporate strategy: Text and Cases. 4th ed. – London: Prentice Hall, 1997. – 873 p.

293. Masliaeva Olga. Improvements procedures in competitive management of milk processing industry / Olga Masliaeva // *Ekonomiczne nauki Nauka I studia* / – 2013. – № 36 – С.25–30.

294. Nelson, R. National Innovation Systems : A Comperative Analysis [Text] / R. Nelson. – Oxford : Oxford University Press, 1993. – 528 p.

295. Porter M. E., Elizabeth Olmsted Teisberg E. O. Redefining Health Care: Creating Value-Based Competition on Results. — Boston: Harvard Business School Press, 2006. — 506 p.